

Таким чином, на нашу думку, у сфері підвищення ефективності застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, в першу чергу, необхідно:

— зменшити витрат часу і коштів суб'єктів підприємницької діяльності на ведення податкового обліку та сплату податків;

— лібералізувати систему справляння та адміністрування податку, переглянути існуючі пільги під час сплати податків з метою створення конкурентного ринкового середовища та рівних умов для ведення бізнесу [3];

— посилити відповідальність платників єдиного податку за використання праці найманих працівників без оформлення трудових відносин з метою забезпечення легалізації трудових відносин найманих працівників;

— конкретизувати коло платників, на яких не поширюється спрощена система оподаткування, обліку та звітності, та вилучити з переліку видів діяльності, ті види, які є високорентабельними. Це дозволить зменшити обсяги мінімізації оподаткування;

— збільшення максимально допустимої кількості працівників, що сприятиме підвищенню рівня зайнятості.

Підсумовуючи все вищесказане, доцільно відмітити, що держава повинна навчитися правильно використовувати доходи та відмовитися від діючої нині жорсткої зарегульованості економіки, яка нашкоджує підприємництво в «тінь», у свою чергу, необхідно досягти збалансованості інтересів бюджету та конкретного суб'єкта підприємницької діяльності. Для цього необхідно забезпечити гнучкість податкової системи, пристосувати її до зовнішньої і внутрішньої економічної кон'юнктури. З метою побудови ефективної системи оподаткування малого бізнесу доцільними будуть подальші дослідження направлені на вивчення зарубіжного досвіду оподаткування малих підприємств та запровадження дієвого механізму удосконалення спрощених режимів оподаткування в Україні.

Література:

1. Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва Президент України; Указ від 03.07.1998 № 727/98 (Втратив чинність) - [Електронний ресурс] : Верховна рада України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.

2. Дробязко С.І. Облік та оподаткування підприємств малого бізнесу / С.І. Дробязко, Т.М. Козир, С.Б. Холод. – К. : Центр навч. літ-ри, 2012. – 416 с

3. Фурсін О.О., Ляшко М.В. Провідні шляхи реформування спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва в Україні// Держава та регіони – 2014 - №3 – С.37-41

4. Податкова реформа 2016 – фіскальна лібералізація [Електронний ресурс]: Фінбаланс. – Режим доступу : <http://finbalance.com.ua/news/Podatкова-reforma-yaki-novatsi-zaproponu-nardepam-u-vivtorok-fiskalnyy-komitet-VR>

5. Крисоватий А. І., Новітня парадигма преференційного оподаткування : монографія / Андрій Ігорович Крисоватий, Галина Василівна Василевська. – Київ: Центр учбової літератури, 2013. – 260 с.

Любов Шкляр

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: кан. екон. наук, доцент Заклекта-Берестовенко О. С.

ФІСКАЛЬНЕ ЗНАЧЕННЯ ТА СОЦІАЛЬНО-РЕГУЛЮЮЧИЙ АСПЕКТ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ

За роки незалежності систему прямого оподаткування в Україні неодноразово намагалися реформувати та вдосконалити, побудувати оптимальний механізм справляння податків, який поєднував в собі риси соціальної справедливості та фіскальної спрямованості. Податок на доходи фізичних осіб є одним із головних податків в системі прямого

оподаткування, оскільки за його рахунок формується значна частина надходжень до Зведеного бюджету України. Крім того, даний податок виступає також одним із економічних регуляторів за допомогою якого держава оптимізує рівень доходів населення та податкове навантаження на економічно активне населення України.

Дослідженню проблем, що стосуються аналізу та оцінювання оподаткування доходів фізичних осіб з точки зору регулюючого та фіскального аспектів присвячені роботи вітчизняних вчених: О. Рябчука, С. Дусяка, Л. Омелянович, Є. Гордієнко та ін. В роботах зазначених вчених висвітлено теоретичні аспекти оподаткування доходів фізичних осіб, але не в повному обсязі надано оцінку поєднання фіскального та регулюючого аспектів податку на доходи фізичних осіб, ще й досі не визначено певних механізмів вдосконалення процесу оподаткування податком на доходи фізичних осіб, які б дозволили оптимізувати податкове навантаження на малозабезпечені верстви населення та одночасно задовольняти потреби держави в грошових надходженнях.

Фіскальне значення податку на доходи фізичних осіб полягає у формуванні фінансових ресурсів держави та проявляється у поповненні доходної частини бюджету. За фіскальною значимістю зазначений податок у порівнянні з іншими бюджетоутворюючими податками упродовж останніх років займає друге місце. Підтвердженням цього є питома вага податку з доходів фізичних осіб у доходах Зведеного бюджету України, яка становила 15,3 % станом на 01.01.2016 р., що поступається тільки податку на додану вартість. Питома вага податку на прибуток складає тільки 6,0 %, а акцизного податку – 9,7%. Слід зазначити, що обсяг податку на доходи фізичних осіб у структурі доходів Державного бюджету України за 2015 рік зріс у 3,5 рази, порівняно з аналогічним показником попереднього року [1]. Проте така ситуація зумовлена перерозподілом коштів між держаним і місцевими бюджетами, а саме, частковим зарахуванням надходжень цього податку до державного бюджету. Тоді як раніше ці кошти надходили до місцевих бюджетів.

Найбільшою складовою податку на доходи фізичних осіб є податок на доходи у вигляді заробітної плати, який становить більш ніж половину всіх надходжень податку.

Слід відзначити, що надходження від податку на доходи фізичних осіб починаючи з 2009 року стрімко зростають, що спричинено рядом факторів:

- збільшенням середньої номінальної заробітної плати, яка є базою оподаткування податком на доходи фізичних осіб;
- позитивною тенденцією до зростання низькооплачуваних верств населення, а саме ростом прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати;
- прийняттям в 2011 році нового Податкового Кодексу, що спричинило налагодження чіткої, максимальної співпраці з платниками податків шляхом добровільної сплати податку на доходи фізичних осіб на основі підвищення податкової культури.

Таким чином, можна стверджувати, що як фіскальний, так і соціально-регулюючий аспект дослідження податку на доходи фізичних осіб залишається надалі недосконалим і потребує поступового та послідовного реформування, що і стане перспективами подальшого дослідження.

Основними напрямками удосконалення оподаткування доходів фізичних осіб є такі: введення нового глобального підходу щодо визначення об'єкта оподаткування; впровадження нових законодавчих норм по надання податкових пільг; здійснення росту фіскальної ефективності і соціальної справедливості податку; впровадження нових форм і методів адміністрування податку на доходи фізичних осіб [3].

Домінуючим завданням реалізації податкової політики держави в даному напрямі має стати комплексне поєднання загальнодержавних інтересів з інтересами суб'єктів господарювання, що виражається в рівноцінному забезпеченні таких критеріїв оптимізації податкової системи, як фіскальна достатність, економічна ефективність та соціальна справедливість.

Література:

1. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2015 рік / [Зубенко В.В., Самчинська І.В., Рудик А.Ю. та ін.]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-II) впровадження», USAID. – К., 2016. – С.26 – 29.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. станом на 07.01.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/Zakoni/NalCode/nalkodeks.aspx>.
3. Омелянович Л.О. Податкове регулювання доходів фізичних осіб / Омелянович Л.О., Гордієнко Є.С. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.sworld.com.ua/konfer32/503.pdf>.

Марія Ярема

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: кан. екон. наук, ст. викладач Гуцул І. А.

ВПЛИВ НЕТАРИФНИХ ЗАХОДІВ НА РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ

Прагнення країн та національних корпорацій до реалізації зовнішньоторговельних інтересів за сучасних умов активної лібералізації міжнародної торгівлі та глобальної конкуренції зумовлює потребу пошуку і застосування нових більш дієвих заходів її регулювання. Якщо наприкінці 1940-их років середній рівень митних тарифів сягав 47-48%, то зараз у розвинутих країнах він становить біля 4%, а у країнах, що розвиваються, у середньому – 13%. Наразі понад 50% обсягів світового імпорту здійснюється безмитно, а в Гонконг, Макао (Китай) та Сінгапур товари імпортуються виключно за нульовими ставками. Значне зниження рівня тарифних ставок і зв'язування тарифів 161 країною світу обумовили появу в глобальній торговельній системі більш латентного, гнучкого та дієвого протекціонізму, основу якого складають нетарифні методи регулювання, що постійно модифікуються та ускладнюються і становлять головну проблемну сферу багатосторонніх переговорів у Світовій організації торгівлі (СОТ). Ці питання актуалізуються і через виникнення численних конфліктів торговельних інтересів внаслідок постійного розширення спектру інструментів нетарифного регулювання, що застосовуються країнами і негативно відбиваються не тільки на торговельних потоках, але й на розвитку глобальної економіки в цілому.

Теоретичною основою дослідження стали наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених з проблем розвитку міжнародних торговельно-економічних зв'язків: Є. Бондаренка, О. Годованця, С. Герчаківського, І. Гуцул, І. Дюмулена, А. Крисоватого, Ф. Ліста, Д. Лук'яненко, А. Мазаракі, Т. Оболенської, Т. Орехової, Є. Панченка, А. Поручника, Т. Рубинштейна, Є. Савельєва та ін..

Протягом багатьох десятиліть міжнародна торгівля залишається ключовою ланкою світогосподарських зв'язків. Міжнародна торгівля як обмін товарами, послугами та об'єктами інтелектуальної власності між державно оформленими національними економіками є не тільки ознакою існування світового ринку, а й матеріальною основою міжнародних економічних відносин, що забезпечує зростаючу інтеграцію країн світу. На кожному рівні регулювання міжнародної торгівлі здійснюється за допомогою тарифних і нетарифних заходів. В залежності від масштабів втручання держави в міжнародну торгівлю розрізняють протекціоністську та ліберальну політики [1, с.272].

На сьогодні єдиного визначення нетарифного регулювання та нетарифних заходів не існує. Нетарифне регулювання – це регулювання зовнішньоторговельних відносин країни за допомогою нетарифних заходів. До нетарифних заходів відносяться всі заходи (крім мита), за допомогою яких уряд обмежує імпорт/експорт та стимулює експорт/імпорт країни, впливаючи на обсяг, структуру, напрям торгівлі, ціну, якість товарів та добробут країни, що може призвести як до позитивних, так і до негативних наслідків. Наразі існує велике різноманіття інструментів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, які в